

Відповіді III етапу Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури (9 клас)

Українська мова

2. Лінгвістичний бліц

2.1. *Збірка* – одностомне або кількостомне видання творів одного автора. Наприклад: збірка оповідань молодого прозаїка. Слово *збірник* найчастіше вживають, коли мова йде про книжку, в якій зібрано художні твори або наукові статті кількох або багатьох авторів, тексти певного призначення, різні матеріали, документи. Наприклад: філологічний збірник, збірник диктантів.

2.2. Поясніть уживання в реченні розділових знаків, позначених цифрами: 1 – дієприслівниковий зворот, 2 – порівняльний зворот, 3 – однорідні присудки.

2.3. ЗрУчний, фаховИй, чорнОслив, фартУх, видАння, вестИ.

2.4. Пісня – [п'іс`н`а]; забуваєшся – [забувАйес`:a]; повсякденно – [повс`агдєн:о].

2.5. Чийого-небудь, виїзний, скриньці, дрижати, підв'язати, пліч-о-пліч.

3. Фундатор – засновник, імпонувати – подобатися, ексклюзивний – винятковий, особливий; комфортний – зручний.

4. Складений дієслівний присудок – присудок, що складається з допоміжного дієслова та інфінітива. Приклад.

Словосполучення – це смислове й граматичне об'єднання двох або кількох повнозначних слів підрядним синтаксичним зв'язком між ними: святковий день, сумлінно працювати, грона винограду. Приклад.

Двоскладне речення – основний тип простого речення, структурну основу якого становлять два головні члени – підмет і присудок. Приклад.

5. Продали 26 (двері) – продали двадцять шість дверей (двадцять шестеро дверей), закупили 472 (автомобіль) – закупили чотириста сімдесят два автомобілі, витратили 15 000 000 (гривня) – витратили п'ятнадцять мільйонів гривень, відвантажили 193 (тонна) – відвантажили сто дев'яносто три тонни, купили 111 (планшет) – купили сто одинадцять планшетів, утворили близько 100 (організація) – утворили близько ста організацій.

6. Запрошуються всі бажаючі – запрошуються всі охочі / небайдужі, не залишати сумнівів – розвіювати сумніви, інженер по освіті – інженер за освітою, думки співпадають – думки збігаються, шириною чотири метра – чотири метри завширшки, лопнуло терпіння – увірвався терпець.

7. Совість – наймудріша книга, яку дало нам життя; (або кома) у неї слід заглядати якнайчастіше.

Совість – іменник, наймудріша – прикметник, книга – іменник, яку – займенник, дало – дієслово, нам – займенник, життя – іменник, у – прийменник, неї – займенник, слід – прислівник, заглядати – дієслово, якнайчастіше – прислівник.

Схема: [   ], (яку   ); , [   ]. (стрілка від головної частини до підрядної і запитання яка?).

Оцінювання. За кожну помилку (частина мови, синтаксична роль, розділовий знак) віднімати 0,5 бала. Якщо учень припустився в цьому завданні 12 помилок, то він отримує 0 балів.

Українська література

1. Балада.
2. Кінь.
3. Остромирове Євангеліє.
4. «Їхав козак за Дунай».
5. І. Котляревський.
6. Притча про блудного сина.
7. 1) Д, 2) А, 3) Б, 4) В. (4 б.)
8. Алюзії:

Спалена Троя – Запорозька Січ (у В. Шевчука – Київська держава)

Троянці – запорожці

Рим – Українська держава

Еней-Турн – протистояння України і Росії

Юнона – Росія

Дідона – Польща

Цірцея – Катерина II (покріпачення)

Тарас – Мазепа

Палінур - Б. Хмельницький

Дарес та Ентел – П. Дорошенко І. Самойлович (За В.Шевчуком)

9. Композиція (від лат. *componere* — складати, поєднувати) – будова літературного твору, співвідношення всіх його компонентів, що створює цілісну картину і сприяє виявленню головної ідеї.

Кульмінація – Маруся застудилася й наступного дня померла.

Розв’язка – Василь стає ченцем і помирає в монастирі.

Позасюжетні елементи: філософський вступ, у якому оповідач розмірковує про сенс людського життя; народні звичаї, обряди – весілля, сватання з усталеним текстом, емоційними піснями, дотепними примовками; сцена похорону, народні голосіння; чудові пейзажі української ночі, елегійна картина ранку, портрети персонажів.

Оцінювання: визначення композиції – 2 б.; визначення кульмінації – 2 б.; визначення розв’язки – 2 б.; позасюжетні елементи – 3 б. (по 1 б. за кожен); мовна грамотність – 1 б.